

Ardealul

25 bani Poșta

Biblioteca Palatului Cultural

Pro „Gloria”

Sportul românesc

Sunt mulți cei cari cred că sportul este o ramură de activitate absolut inutilă și că, în urmărire, prezintă ca subiect de discuție un interes prea puțin pentru a fi tratat în paginile unei gazete. Creșterea aceasta este complet eronată.

Game modernă își dă tot mai mult seama de marea importanță a celer vechi cari ne-au dat întru un corp sănătos și nu poate să-lășlui decât o viață sănătoasă. Dar sportul joacă în zilele noastre să fie unul dintre cele mai întregite mijloace de propagandă. O reuniune sportivă are caracter internațional suscitând interesul maselor populare și are posibilitatea să se prezinte pe seama Statului bine reprezentat în materie de sport, cel puțin tot atâtea simpatizanti câte poate acumula un politician și bun orator. Pentru că nu se uie că dacă România nu alege să se prezinte în fața conducătoare ale Statului, apoi situația politică a acestor țări este determinată — mai ales în Statele democratice — de voința maselor populare. Și, cuminte este ca și simpatizant acestora să fie cultivată îngrijire.

Or sportul — această activitate a plebei — se cere să fie național. Numai adevărații ai unui Neam și cum trebuie apărare națională Prin urmare, înțelegerea celor ce au în grijă conducerea sportului unei țări trebuie să fie de-a ridica și dezvoltă elementele bășcilor.

Stimulând acum situația sportului până în prezent, președinții și perspectivele de viitor sunt în ceea ce privește sportul (cea mai populară activitate a sportului), vom face o analiză a situației după ce vom analiza „Universitatea” și „Gloria”, urmează retrogradul „Gloriei”. Iată deci trei activități românești, care au avut unele succese și peste tot, sunt înălțate din înălțimea categoriei A. Întreba de sigur: datorită faptului sunt retrogradul? Poate nu se comportă bine?

Nu aceasta-i cauza. Căci a pornit dela mania de a-i imita pe străini introdus și noi adăptăm. Am comențat ceea ce ar fi trebuit un ideal al tineretului. Și a urmat în mod fatal imitația bogate din capitală au cumpărat — cum se spune — în piață

— jucătorii cei mai destoinici ai echipelor provinciale și nu numai atât, dar chiar și punctele în clasament. Acestea și au împropățat cadrele cu elemente dintre juniori, dar pentru ca aceștia să poată dobândi rutina necesară trebuie un timp. Or, în virtutea noului regulament, echipele codase sunt excise din categoria A, fără de concurs, sau „baraj” cum i se mai spune. Desigur că lucrul acesta nu este just. Pentru că o echipă poate să fie codasă într-o perioadă, dar tot atât de probabil este că la sfârșitul sezonului din categoria B, să fie cu mult superioară. S-ar putea însă ca și între echipele de categoria B, să fie unele de valoare și atunci just este să se revină la sistemul barajului.

Or cum ar fi însă, momentan situația se prezintă așa: fotbalul pe granița de Vest a țării va fi reprezentat numai de echipe ungarești. Contra acestei stări trebuie să ne ridicăm cu toții și cât mai hotărâți: „Gloria” nu trebuie să fie exclusă din divizia A. Socotim că ar fi oportun să se înceapă o acțiune energetică: să se înainteze un memoriu Federației, prin care să se ceară majorarea numărului din divizia A cu încă două. Memoriul acesta să fie însoțit de câteva mii de semnături ale românilor din Arad. Dacă Federația nu va aprecia dreptatea cauzei, să se întocmească încă un memoriu, cu și mai multe semnături, care să fie înaintat M. Sale Regelui. Suntem convinși că M. Sa nu va admite ca sportul românesc dela granița vestică să fi trecut în mâinile minoritarilor.

Sever Dunăreanu

endent

Câmpia Libertății

Au trecut 91 de ani dela marea adunare ardeleană depe câmpia Blajului, dela cea nemaivăzută până atunci manifestare de voință românească, de voință fatigată exprimată de cei 40 de mii de reprezentanți ai milioanelor de români ardeleni, pentru o viață liberă, slobozită din împilarea milenară, pentru o viață demnă de nobila origine a acestui admirabil popor de plugari drepti la minte și cu sufletul curat ca sumanul de sărbătoare.

S'au scurs 91 de ani dela adunarea depe Câmpia Libertății: 15 Maiu 1848—15 Maiu 1939.

15 Maiu 1848! Ajun al Revoluției ardeleni, ajun al sfintei lupte moștești pentru cel mai însemnat bun ce și-l dorea poporul: Libertatea.

15 Maiu 1848! Piatră de încercare — piatră de hotar! Inceput de lupte în decursul cărora dârzenia românească s'a făcut pilduitor simțită; lupte din cari figura legendară a lui Avram Iancu a prins să lumineze calea Istoriei până în zilele noastre.

Din toate colturile Ardealului, fără ușurința de transport din zilele noastre, Români se îndreptau în număr covârșitor, cu expresia severității pe fețe și cu căldura iubirii de Neam în suflete, spre câmpia din preajma cetății Blajului, căreia i-au dat nume în Istorie.

Și, într'atât erau de numeroși românii însetați de libertate, care veniseră să-și strige revolta împotriva unei crâncene împilări, încât — după cum scrie Xe-

nopol — însuși generalul Schürter, care asistă la rugăciunea făcută de episcopul neunit Andrei Șaguna, pentru Împăratul, la deschiderea ședinței din 3/15 Maiu, mărturisește că: „adunare de popor atât de numeroasă, totuși condusă cu atâta rânduală și care să documenteze atâta cultură și seriozitate, atâta entuziasm nobil, n'a văzut încă Europa”.

Nu noi, ci oameni cu răspundere și străini de neamul nostru ne dau asemenea certificate. Ce valoare mai au deci, toate calomniile ce ne sunt aruncate de foștii asupritori? Și ce valoare pot avea certificatele — desigur excepționale — pe care și le dau ei înșiși? Dreptatea noastră se ridică întocmai ca și undelemnul deasupra apei. Cauzele pentru care am luptat și luptăm sunt drepte și sfinte.

Deaceea nimeni și nimic nu ne va putea face să ne abatem din calea pe care mergem, călcând pe urmele glorioase ale înaintașilor noștri.

Vrem pace cu toată lumea, dar nu admitem știrbirea demnității noastre naționale.

Astăzi, când după atâtea amar de vreme și după atâtea suferințe ne găsim în România întregită între hotarele ei naturale și unită sufletește, în România care a dat atâtea dovezi de cuminenție în toate domeniile, să ne îndreptăm gândul către Augustul nostru Suveran și către toți oamenii vrednici ai acestei țări, cu urarea fierbinte de neîntrepută prosperitate, pentru mărirea și fericirea României de veci.

Th. Reculescu

Se discută modificarea pactului Societății Națiunilor

LONDRA. Ziarul „STAR” anunță că în mai multe capitale europene se discută eventualitatea de a se modifica în sesiunea din Septembrie, pactul Societății Națiunilor.

Membrii permanenți ar fi statele mari sau mici, care ar fi semnat angajamente ca Marea Britanie, Polonia și Turcia. S'ar crea o categorie de mem-

bri aleși, din care ar face parte statele hotărâte a rămâne neutre.

Membrii permanenți ar pune în comun forțele lor militare, sub formă de conversații între statele majore. Ar fi vorba, pentru moment, de Anglia, Franța, Rusia, Polonia și Turcia.

Influența orientală în arta românească

de Prof. Eugen Dublea

Într'un articol anterior am tratat despre infiltrarea artei orientale în Europa, și mai ales în ceea ce privește arta covoarelor orientale, intrucât acestea reprezintă valori fabuloase și atrag atenția piețelor din toată lumea.

În ceea ce privește pe noi românii influența orientală în această artă ne-a atins mai puțin. Stilul predominant la noi, mai ales în arhitectură este cel bizantin. La noi a fost punctul de răscruce în ceea ce privește arta occidentală și cea orientală.

În țesături sau covoare elementele orientale sunt puțin reprezentate — predomină linia. Flora este mai vioi stilizată, pe când fauna lipsește cu desăvârșire. Totuși influențe și acesta datorită contactului intrucât plăsurile noastre, adevărate grânare, au atras mii de corăbii anual cu negustori din orient.

Totuși dintre toate artele aplicate, putem spune că afara de ascadele și împletiturile în arhitectură aplicată cearăcurilor sau culelor, cupolelor bisericilor, mai puțin mobile-

lor, în arta plastică a avut cea mai puternică influență.

În trecutul artei românești se relevă pe lângă arta țărănească și cea zisă bisericească, introdusă de călugării refugiați din Bizanț.

Una din cele mai strălucite laturi ale artei imobile, este desigur cea artă păstrată în bisericile din Orientul Europei și în deosebi arta picturală cu numeroasele ei frescuri, cu noscote ca bizantine. Artă măreață, de care țara noastră se poate mândri cu drept cuvânt că posedă cele mai rare exemplare din lume și care pot prin ele însăși constitui tot atâtea muzee cărora li se cuvine toată grija să fie păstrate cu mare sfintețenie ca pe niș-

te patrimoniul universal de artă. „Voroneț, Moldovița, Putna, Sucevița, Rădăuți, Suceava, Iași, Curtea de Argeș, Cozia, Horez, au stârnit entuziasmul marelui bizantinolog Gh. Diehl; vechi mănăstiri pline de duiosia tăcerii, biserici împodobite de frescuri ca și paginile unei strălucite biblii, etc., și mai departe: în frescurile cu care sunt decorate, apare influența atotputernică a marelui Bizanț, care fu educatorul Europei orientale și a cărei acțiune chiar după prăbușirea imperiului Paleologilor dăinuie veacuri întregi în țările române”.

Într'adevăr sunt numeroase în țara noastră bisericile cari (Continuare în pagina 4-a)

POPASURI

Ca'ntâmplare

Schiță

de Remus Gorgan

— Pleci?
— Plec.
— Unde?
— Nu știu, încă.
— Cum nu știi? Vii la gară, faci coadă la casa de bilete, stai cu paralele în mână și nu știi unde te duci? La naiba, că doar no'i fi nebun!
— Nu sunt nebun și totuși nu știu încă unde mă duc.
— Cum nu știi, bre, omule!?!
— Adică, știu. Mă duc la băi.
— Păi, vezi!... Și la ce băi te duci?
— Iacă, asta nu știu!
— Iar începi?
— Nu încep nimic. Îți spun foarte sincer că nu știu încă unde mă duc.
— ? ! ? !
— Da, așa este. În definitiv, când vei cunoaște pățania mea, totul ți se va părea foarte natural. Ascultă coala, și-ai să vezi. Știu dinainte că voi pleca vara la băi. Știu perfect acest fapt și totuși, de un timp încoace, nu mai îndrăznesc să-mi fac planul unde, când și cum să plec, fiindcă oridecâteori mi l-am ticluit, tot de atâtea ori am fost blestemat să rămân să-mi petrec vacanța în năduful urbei mele.

Fie că se schimba guvernul și mi se conframanda concediul, fie că mi se furau banii agonisiți cu multă trudă, fie că pica plocon soacră mea cu o zi sau două înainte de plecare, și de cât să mi-o iau pe cap mai bine mă lipseam de băi, fapt cert e că oridecâteori îmi hotărâam cu anticipație timpul și localitatea unde să-mi petrec vacanța, tot de atâtea ori rămâneam acasă.

Dar, numai ca să vezi culmea ironiei, iată ce mi s'a întâmplat mai acum doi ani. De atunci am rămas, de altfel, cu meteabna de a nu-mi mai face planul când și unde să-mi petrec vacanța.

Eram teafăr sănătos. Nu suferisem nicicând de vreo boală. Cel mult mă încercase câte o durere de cap sau câte un guturai strașnic pe care le tămăduisem cu leacuri băbești.

Să te ferească însă Dumnezeu de ceasul rău. Îți intră în cap o idee și nu te mai scapi de ea până ce nu dai de bucluc. În anul acela nu știu care Aghiuță mă îndemna să mă duc neapărat la băi. Parcă s'ar fi prăpădit băile fără mine sau eu fără ele. În fine stabilisem definit că plecăm. Aveam de înălțat o singură piedecă: concediul. Ca să-l obțin aveam nevoie de un certificat medical. Și trebuia să fac rost de acest certificat căci altfel îmi era sortită o întreagă vară de cruntă robo-teală. Dar, cum până atunci nu prea călcasem pragul vreunui cabinet medical, m'am cam codit până ce să mă in-

cumet a mă arăta la doctor. M'am sfătuit în primul rând cu nevastă-mea unde să ne ducem și care lună să o sorocim pentru vacanță.

Fără multă zăbavă am hotărât: luna August. Rămânea să ne fixăm asupra localității. Deci, unde să mergem?... La Constanța?... Nu, că fuseserăm ce vreo doi ani în urmă. La Sinala?... Nu, că e prea scump. La Predeal?... Nu, că avea nevastă-mea nu știu ce amintiri urâte din tinerețe. Și tot așa la Căciulata, la Olănești, la Pucioasa. Alegerea era destul de anevoioasă. Nu eram în stare să ieșim din incurcatură cu niciun chip. Am luat în cele din urmă un „Curier al băilor” și am început să-l răsfoim. Am trecut în revistă pozele mai tuturor stațiunilor balneare și climaterice din țară, până ce atenția ne-a fost reținută de pagina 222 pe care se lăfăia o vedere generală a Slănicului de Moldova, stațiune cu ape ce vindecă bolile de stomac, de ficat, de rinichi și de intestine.

„Alea iacta est!” — ne-am zis. Mergem la Slănic.

Prin urmare, ca să pot obține un certificat medical pentru a merge la aceste băi, era absolută nevoie să fiu bolnav sau de ficat, sau de rinichi, sau de stomac, sau de toate la un loc.

Am porit-o, deci, la doctor. Cum am intrat în cabinet am început să mă vaiet: „Doctore, mor! Nu mai pot! Mă doare ficatul. Mă arde stomacul. Mă ustură intestinele. Mă sufoc! Nu mai pot, doctore!... Nu mai pot!”

Doctorul s'a uitat lung la mine, m'a pus să mă desbrac și a început să mă pipăie și să mă ciocăne. Și-a lipit urechea de pieptul meu, mi-a apăsât pânțelele cu ambele mâini, m'a ciocănit, iarăși, și a dat din cap. A luat un fel de ceas cu niște curele, mi le-a aplicat pe braț, și-a pus un soiu de țevi în urechi, a apăsât pe o bășică, și iar a dat din cap.

— Păi, nu prea e bine!... a declarat el. Dumneata suferi de... și începu să înșire o seamă de numiri cabalistice de mă minunam cum de le-a ținut minte. Sub această avalanșă de cuvinte năzdrăvane, rămăsesem uluit. Holbasem ochii de parcă aș fi văzut cine știe ce dihanie. De fapt, eram înspăimântat nu atât de betșugurile pe cari le ascundeau aceste numiri, cât de termenii în sine. Nu mai auzisem în viața mea asemenea năstrușnicii și mă gândeam cu groază cum voiu fi eu în stare să repet cunoșcuților și mai ales șefilor mei, numele boalei de care sufeream.

— Domnul meu, va trebui

să te îngrijești foarte seri os... continuă doctorul Dumneata nu mai ești tânăr și nu-ți mai poți permite excese. Vei fi constrâns să te mulțumești cu un regim alimentar foarte sever, și, mai ales, va trebui să te ferești de oboseală și enervări. Te vei duce deci la Olănești și vei bea apele pe care ți le va prescrie medicul balneolog.

— Dar, Domnule Doctor, eu vreau să mă duc la Slă...
— Excluz! Ori te duci la Olănești, ori nu mai răspund de viața dumniatale.

Sentința era prea dicretă. Văzându-l pe doctor atât de irtrasigent am început să cred și eu că stau cu un picior în groapă și că — prin urmare — numai Olănești ar putea să mă salveze dela o moarte sigură. Am plătit consultanța — chestiune principală în materie de medicină — mi-am luat certificatul, și am pornit amărât spre casă.

Nu-ți mai spun că nevastă-mea era să leșine când am pus-o în cunoștință de cauză. În primul rând că mă va pierde, și apoi — lucru care a consumat-o indeosebi — că nu va mai putea face în ne-caz prietenelor ei cu ilustrate din Slănic, care, oricât, e o stațiune cu renume european, dacă nu mondial, ci va fi nevoită să le scrie „închis” fiindcă din Olănești nu prea ai ce să arăți.

Cu chiu cu vai, am ajuns la Olănești. Aci am fost ca un sfânt. Am urmat staturile doctorilor ca un ascultător copil de școală. Nu mă abăteam cu nici un pas dela programul zilnic pe care mi l stabiliseră. Se minunau și ei de un asemenea pacient. Dar de prea mulă conștiinciozitate m'am îmbolnăvit de a-bine-lea. Slăbisem în două săptămâni ca mârtoaga lui Ciprian. Eram de necunoscut. Îmi tremurau mâinile, îmi slăbisea vederile și nu mă mai puteam ține pe picioare. Mă ramolisem cu desăvârșire. Ideea că sunt grav bolnav se cuibărise în mintea mea și mă cuprinsese o cumplită teamă de moarte. Ca să nu-mi dau sfârșitul într'un pat străin, ne-am reîn-tors acasă. Și cum îmi așteptam sfârșitul în fiecare clipă, am început să mănânc solid ca cel puțin să mor sătul. Ei bine, dragă, din clipa în care am pus prima bucată de pastramă în gură, parcă am reînviat. Și acum, iată-mă! Teafăr sănătos. Sănătos tun!

— Ce dorește, domnul?
— Două bilete a doua pentru o frumoasă stațiune balneară.

— Adică, unde?
— Unde vrei dumneata...
— Doriți... la Slănic?
— Fie, la Slănic...

Prof. Eugen Dublea

Studiu

Colțul epigramei

ingrijit de R. Gorgan

Comicului Tănase

Nas în nas cu dânsul
Mă'ntâlnii coala:
Eu eram la Capșa
Și el la Șosea.

St. Bogza

Unui fotbalist

Ai fost favorizat de soartă
Aplauze sburau în stoluri;
Când ai intrat cu capu'n poartă
Băgași deodată... două goluri.

Dimăncescu

Participanților (la o expoziție canină)

Expoziția privind-o,
Ai impresia curioasă
Că, deși s'atâția oameni,
Numai câinii sunt de rasă.

H. V. Găbunea

EPITAF

Se va scrie eventual pe
mormântul lui V. Copilu-
Chiatra bolnav de piatră
la ficat.

Zace-aici Copilu-Chiatra
Cel de muze alintat.
Și s'a stins „copil” sârmanul
C'avea „chiatra” la ficat.

G. Tepelea

Unui domnișoare care nu
poate suferi pe epigramiști.

Când auzit ce spui prin lume
Dudue, eu m'am întrebat:
Care dintre ei anume,
Așa de rău te o fi'nțepat.

Maliu Bogoe

Unui perceptor

De-i venit la mine-acasă
Să-mi ridici ultima scobă
Ți-oi citi la versuri, nene,
Pân'ți-oiu face capul... tobă.

Stelian Ionescu-Angel

Unui coriste (la mustrarea
dirijorului)

— Domnișoară nu e bine,
Ai greșit cu'n semiton.

— Ba pardon, eu știu mai bine,
Am greșit cu'n... bariton.

A. N. Rustea

Unui clopotar

Clopotarul mănăstirii
Din Văratice, plânge-amar,
Că fost scos de maici

Fiindcă prea e... clopotar.

Radu D. Rose

Unui avocat căsătorit

Circumstanțe-atenuante
— Asta toată lumea știe
Le obții ușor la bară
Nu și față de soție.

Sandu Rus

Unui funcționar

Că nu-și păzește slujba
Natura-i vinovată
Și ar bate capul bietul
Dar n'are ce să-și bată.

A. C. Căpă

Unui Domnișoare

Un câine i-a mușcat
Mâinile,
Și a murit turbat
Câinele.

Gordan

Scriitorului Pavel

Că pastelu-i ud, bătăun
Îndoială n'o să'ncapă
Cum putea altfel să
Când conține numai...

Gaby

Maestrului M. A.

Te'nchinași cu „Doamne”
Când văzuși că isprăv
Noi, de vrei doar să
Ne rugăm: „Doamne”

R. Gorgan

Neamul românesc în Ardeal și țara ungurească la 1906

interesantă carte a d-lui prof. Nicolae Iorga despre românii ardeleni și o reeditare prețioasă.

BUCUREȘTI. Sunt puțini cari au avut curiozitatea să cunoască toate ținuturile locuite de români, să aprofundeze viața românească în cele mai depărtaționate colțuri, să-și creeze o imagine vie și justă a ceea ce se trăiește în România.

Unul dintre cei dornici de a cunoaște neamul prin toate aspectele sale multilaterale, este marele nostru Mihail Ionescu. Pornit modest pe urmele rele de odinioară, el moldovean a poposit o seară prin părțile Blăgareștii, să cunoască românimea în Ardeal și altfel de cât cărți și ziare. De acolo a luat tot așa de modest și așa de temerar, să cunoscă Ardealul în multiplele sale infățișări, să resimtă pulsul vieții românești și din această peregrinare să creeze o operă, care, prin valoarea reprezentată nu numai specul unei singure regiuni, ci și al întregului neam românesc.

Mult mai târziu, un alt autor de vază pornise, de la Muntele din Muntenia, să cunoască același Ardeal românesc, care deși robit de unii, constituie idealul unuia întreg. D. prof. Nicolae Iorga, vajnic luptător pentru neamul românesc, a scris o carte care să pregătească acest neam numai dela masa de lucru, ci a căutat să cunoască în infățișările vieții românești de peste Carpați prin experiențe călătorii, bogate în observații și observații și boia consecințe. Însemnările constituit materialul pentru mai multe lucrări, dintre care au apărut în 1904 „Drușii și orașe din România” și „Neamul românesc în Ardeal și țara ungurească la 1906” și „Satele și mănăstirile din România” apărut tot de aceea vreme. Aceste trei opere cuprind în imagini fragmentare, dar cari se completează admirabil într'un tot artistic, întreaga viață românească din toate părțile locuite către români.

Cartea constituie, deci o valoare documentară nu numai pentru cunoașterea stărilor de viață și, îndeosebi democrației dela noi, ci constituie materialul cuprins și scris un moment, când marele nostru viz milenar nu era în realizat, un real document propagandă obiectivă și înescă. De aceea, nu puțini au aplaudat inițiativa luată de către Ministerul Instrucțiunii de a retipări în ea sa proprie această carte o deosebită valoare și o răspândi pentru cunoașterea integrală și obiectivă a vieții românești. Sigur, nu toată lumea a înțeles din primul moment valoarea unei astfel de cărți și, de aceea nu ne mișcă dacă d. prof. Iorga

a scris următoarele, în prefata ediției I a: „Nu odată mi s'a spus că n'am dat atât cât aștepta unul sau altul. Dacă aș fi făcut după dorința lor, desigur că n'aș fi tipărit nici o dată aceste cărți, cari mi s'au părut de o absolută necesitate pentru acel public bun și mare ce nu se manifestă prin scris.

Am zugrăvit ce mi-a fost cu cutință să văd și ce mi-a dat mâna să văd, călătorind totdeauna cu banii mei. Aș fi putut să fac foarte lesne capitole mari și trufase din lămuririle de tot felul pe cari le am întrețesut cu povestirea și descrierea, dar sunt desigur prea bătrân pentru că să mă pot hotărâ a speria lumea cu știința sau cu talentul meu. De altminteri sunt atâția care fac și, — cu izbândă bună — acest lucru.”

Azi, însă, lucrurile s'au schimbat mult, chiar cei mai sceptici de odinioară au fost nevoiți să recunoască valoarea acestei lucrări, cât și a inițiativei luate de către d. prof. N. Iorga. Să nu uităm că d. sa, în calitate de secretar al Asociațiunii Culturale pentru unitatea tuturor românilor, sau pe scurt al „Ligi Culturale” a desfășurat o rodnică și o dinamică activitate pentru demonstrarea unității spirituale și demografice a tuturor românilor. Ori atât în activitatea sa de necontestat istoric, cât și de publicist care răscolește patimile maselor, d. sa a desfășurat cea mai largă și cea mai neobosită activitate pentru realizarea României Mari, pe care, înainte de căderea vechilor granițe, o cunoștea în cele mai mici amănunte și în cele mai diverse aspecte. Concluziunile scoase din aceste cunoștințe sunt din cele mai valoroase pentru neamul nostru, căci din ele reiese caracterul românesc al tuturor locurilor în care noi am fost nu numai locuitori de baștină, ci și majorități și în care au fost aduse și așezate populațiuni străine cu scopul vădit de a sparge unitatea demografică și românească a locurilor ardeleni. Astfel, vorbind de ținutul Mieicului și Sebeșului, d. prof. N. Iorga, la pag. 122, scrie următoarele: „Un ofițer de finanțe, strâns în haine de pară un tânțar plâpând printre urieșii de aicea, e singurul semn al stăpânirii străine în acel sălaș răsleț al ciobanilor. Casa primarului poartă firma

„artistei comunale”, pe o altă casă se cetește „Primărie comunală”, cele două școli model n'au altă însemnare decât turnulețul cu cruce răsăriteană, din anvonul bisericii celei mari atârna un tricolor cu viitorul în culele lui. Unde e prin aceste părți trufașul „Magyarország” cu zerentele lui roșii, verzi și albe, cusute de naționalități după croiala meșterilor evrei din Pesta? Aici totul e românesc, dela morții multor veacuri ce parcă înalță din mormântul lor adânc, ca un steag de chemare, crucea lor neagră sfinită cu scrisul românesc până la mândrii ciobani cari nu cunosc deosebirea de graniță în rătăcirea veșnică a turmelor bogate. Aici nu poți striga: „Trăiască România”, fără ca munții să nu ți prefacă strigătul în „Trăiască România”.

Cartea ne desvăluie în multe pasagi identice fața românească a Ardealului de altă dată, dovedind drepturile noastre imprescriptibile asupra acestei provincii.

Observator

Aviz

Se aduce la cunoștința celor interesați că la Direcțiunea Întreprinderii Comunale Arad str. Muciu Scaevola Nr. 9—13 în ziua de 16 Mai 1939 orele 11 se va ține o tratare prin bună învoială cu supra ofertare orală pentru vânzarea unui cvantum de cca. 130,000 kgr. șine vechi tip Phoenix și Vignoles.

În cazul dacă nu se vor depune oferte convenabile pentru întreaga cantitate se vor accepta oferte și pentru o parte din cantitate după cerințele concurenților.

Întreprinderea Comunală Arad

Loc vacant la Întreprinderea Comunală a Municipiului Arad

Întreprinderea Comunală a Municipiului Arad, caută un rotar cuncător perfect al meseriei. Cei interesați vor prezenta cererile însoțite de toate documentele la Secretariatul Întreprinderii, str. Muciu Scaevola 9—13.

Direcțiunea

S'a deschis

magazinul de modă

MEDREA

lângă farmacia Omescu

Cu noutățile cele mai recente!

Dela „Straja Țării” Nouile comandante de cohortă din ținutul Timiș

DI Teofil Sidorovici, comandantul „Străzii Țării”, prin ordinul de zi nr. 15/939, a reînălțat și a numit pe data de 1 Aprilie 1939, în calitate de comandante de cohortă la Ținutul Timiș, Legiunea de strajă Arad, pe următoarele doamne:

La cohorta orașului Arad, dna prof. Eugenia Constantinescu, directoarea Liceului Industrial;

La cohorta plășii Aradul-

Nou, dna învățătoare Angela Preotesoiu, dela școala primară nr. 7 de băieți;

La cohorta plășii Pecica, dna prof. directoarea Toma A.;

La cohorta plășii Sf. Ana, dna inv. Elvira Corcimariov, dela școala primară din Sf. Ana.

Doamnele comandante se vor prezenta la București, în ziua de 6 Iunie, pentru a prelua drapelul de cohortă.

Franța întregă a comemorat pe Fecioara din Orleans

PARIS. După serbările cu un caracter excepțional care s'au desfășurat Duminică trecută la Orleans, cu prilejul comemorării Jeane d'Arc Franța întregă a preamărit azi pe fecioara din Orleans.

La Paris, ceremoniile și manifestațiile s'au desfășurat, ca în fiecare an, în piața Piramidelor, unde Jeana d'Arc are o statuă epuestră.

Asociațiile patriotice, ai căror membri aparțin diferitelor partide politice, au defilat prin fața statuei, în timp ce o mulțime imensă de oameni se afla adunată în cele două piețe și pe străzile din jurul lor.

Râzi că te tai!

La colțu 'repede

Apropos de „Citala” lui Cronin

Un faimos medic și om de spirit arădan, vorbind despre zelul dela începutul și de neglijențele dela sfârșitul carierei, pe care o îmbrățișase, a formulat această axiomă:

— În medicină îți treci partea întâia a vieții salvând oameni pe degeaba, iar în a doua parte, îi ucizi — pe bani.

Trei leacuri

Intr'o noapte, Dumas-fiul auzi sgomot în camera tatălui său. Ingrijorat se sculă și intrând în odaia alăturată îl găsi pe bătrân plimbându se.

— Ce ți s'a întâmplat?
— Nimic.
— Totuși?...
— Da... Nu vezi? Mă plimb.
— Ești bolnav?
— Am niște dureri de cap îngrozitoare. Sufăr în fiecare noapte. M'am obișnuit...
— N'ai încercat vr'un remediu?

— Suferința mea e fără leac.
— Ar trebui să faci ceva...
Măcar să te lase cât de cât...
— Nu fac nimic. Când mă doare mă scol și umblu. Când mă doare rău de tot, citesc.
— Și când nu mai poți suferi?
— Scriu.

Preferabil

— Dacă ești cuminte, Toto, îți dau o piesă nou-nouță de doi lei... Uite cum strălucește.
— Uite ce, papa!... Nu cumva ai o monedă, cât de veche și murdară de douăzeci de lei? Aș prefera-o...

Relativitate

— Așa de mică prăjitură îți dai?

— Nu e pentru tine, e pentru Miți.
— Așa de mare?

Sigur

Un moșneag se duce la un doctor:
— Vreau să mă 'nsor. Ce crezi, mai pot avea copii?
— Câți ani ai?
— Șaptezeci și trei.
— Dar viitoarea d-tale soție?
— Douăzeci și patru...
— O! Atunci ai să ai cu siguranță.

Justificare

La bae:
— Ce-i asta Strul?
— Care?
— Murdăria asta.
— Care murdărie?
— De pe picioarele tale...
— Dar tu?! Tu ești încă și mai murdar.
— Eu? Uită pe semne că sunt cu zece ani mai bătrân ca tine.

Eroare judiciară

Doi vagabonzi vorbesc în șoaptă:
— Sunt victima unei erori judiciare.
— ?...
— M'au achitat.

Explicație

Două baletiste stau de vorbă:
— Ce face noul tău amic?
— Bine merțil...
— Cu ce se ocupă?
— Cu nimic.
— Are avere?
— Nu, dar nevastă-sa cunoaște pe unul care are.

Nu v'ar surâde ideea emigrării în Columbia ?

Un reportaj de mare actualitate și foarte interesant

În ultimul timp a început în porturile românești — mai cu osebire la Galați — un trafic odios cu emigranții evrei proveniți parte din țările înglobate la cel de al treilea Reich, parte dintre evreii ce locuiesc mai de mult în România, dari cari n'au reușit să devină cetățeni români. La Galați au luat ființă diferite așa zise „birouri sioniste de emigrare”, care în realitate nu sunt decât excrocherii practicate de evrei pe spina rea corelegionarilor lor. Ziarele au scris de cazul refugiatului german I. Stumpf, care a fost excrocat cu 30 mii lei pentru un pașaport fals și care, în loc să ajungă în Palestina, a ajuns la închisoare.

Deasemeni, se cunoaște tragedia vapoarelor grecești „As-tir”, „Panaghia Vonistra” „Aghios Georgios” și „Cheppo”, care au navigat săptămâni de zile dealungul coastelor Siriei și Palestinei până ce s'au consumat toate proviziile și toată apa potabilă luată la bord, încât emigranții au fost nevoiți să bea apă direct din mare. Efectul n'a întârziat: pe bordul vapoarelor au apărut epidemiile. Dacă n'ar fi intervenit umanitatea autorităților britanice, cari au permis debarcarea provizorie a celor îmbolnăviți și aprovizionarea cu alimente a celor rămași pe bord, mii de oameni ar fi murit din vina unor traficanți odioși.

În schimb obiectele din porțelan, sticlă, etc. sunt foarte scumpe și e recomandabil să fie aduse din Europa. Imbrăcămintea are același preț ca în Franța. Impozitele sunt ca și inexistente, în schimb taxele școalelor secundare sunt prea ridicate. Deasemeni și cărțile.

Un alt emigrat, scrie că posedând limba spaniolă și engleza, a găsit ocupație comercială și a fost plătit până în Februarie cu 80 Pesos, iar de atunci cu 100 Pesos lunar. Asta, afirmă el, este mult pentru situația de aci. Pentru pensiuine (cu spălat) plătește lunar 40 Pesos. În continuare spune că nu regretă de-a fi emigrat în Columbia unde îi merge bine. Dealtfel oricine poate fi sigur că dacă nu mai mult, dar cât e necesar pentru existența unui om se poate câștiga în Columbia fără greutate. Doar atât — încheie — nimeni n'are dreptul să aleagă, ci să primească ce i se oferă.

Un altul, meseriaș, scrie că un meșter priceput care mai are și sculele necesare precum și un capital inițial își poate deschide atelier propriu (meseriași sunt foarte puțini) și poate fi sigur de succes. În special se caută tâmplari și tipografi.

Un comerciant scrie că în Columbia impozitele sunt ca și inexistente. Un negustor care are un dever anual de 20 mii Pesos, plătește un impozit de 50-60 Pesos. Apa și iluminatul sunt extrem de efine. Convorbirile telefonice în oraș, se fac în mod gratuit, iar abonamentul lunar la domiciliu costă 3 Pesos. Impozitul pentru un automobil (indiferent mărimea) e de 8 Pesos anual.

Reversul medaliei

Ca peste tot, și în Columbia au emigrat întâi aventurierii evrei, acei oameni fără nici o meserie precisă, cari vor să trăiască din diferite expediții, din „gascheite” cari nu cer muncă ci doar rafinament, curaj pentru șarlatanii, etc. Acești evrei sunt în număr

Cum se călătorește

Călătoria dela Le Havre sau Bordeaux la Puerto Columbia, costă: 123 dolari clasa III și 139 dolari clasa „mijlocie”. Călătoria durează 17-18 zile.

Dela Marsellie la Buenaventura (portul cel mai important al Columbiei la Oceanul Pacific) călătoria costă: clasa III 90 dolari; clasa II 165 dolari. Drumul duce prin canalul de Panama și durează 19 zile.

Fiecare călător are dreptul de-a lua cu sine bagaje în

greutate de 75 kgr. Pentru acestea nu se plătește nimic. Pentru fiecare 75 kgr. în plus, se plătește câte 5 dolari. Europeanii nu pot suporta clima din porturile Columbiei. De aceea toți pleacă în interior. Călătoria se face dela Puerto Columbia spre interior cu vapoare, pe fluviul Magdalena. Dela Buenaventura se călătorește cu trenul.

Concluzii

În general, cel care ar avea intenția să emigreze în Colum-

Influența orientală în arta românească

Urmarea din pag. 1-a.

poartă dela strâșină până la temelie, variate motive de artă sculpturală ori picturală, sau pe miile de icoane și broderii de ornate executate în stil bizantin. Singura regeneratoare spiritală a poporului român a fost **credința** manifestată prin biserică. Tot biserica, în jurul căreia se nșirau chiliile de pioși călugări, a propovăduit cultura românească prin cărțile imprimate sub teascurile de stejar și litere ornate încrustate cu mare dibăcie, chenare ornate, etc.

Cartea românească, scrie într-un articol I. Bianu, „are o istorie singură în felul ei, ca și cultura neamului nostru. Ea s'a născut îndată după înființarea statelor noastre naționale: Țara Românească și Moldova unde cultura românească a pornit și s'a dezvoltat sub influența bizantinoslavă....

Acum dacă aruncăm o pri-

vire generală asupra rezultatelor acestei influențe asupra operelor de artă vom constata;

Peste tot liniștea unor atitudini ce se repetă, compoziții simetrice răspândind liber fără o determinare todică a punctului se începe și unde se.

Revenind la covoarele cusăturile românești, ele au o prețuire justă a adevăratelor valori artistice populare; școalelor industriale le revine cea mai mare măsură datorită de a le transmite dela o generație la alta, prin atelierele conduse de persoane cunoscătoare a artei românești în cea ce avea mai pur și mai original.

Punând talentul în slujba unui trecut, acesta va fi re-deșteptat nou, viu, în forma cea mai desăvârșită.

Prof. Eugen Duble

O acțiune originală, în legătură cu moda zilei

Pentru sezonul de vară, moda a adoptat din nou materialul denumit „imprimé”. Aradul, orașul cu atâtea femei elegante, desigur că nu poate rămâne în urmă față de capitală și de celelalte mari orașe.

Sursa cea mai fericită pentru aprovizionarea cu acest cunoscut material de modă dar totuși nou și senzațional datorită desenelor originale, este fără îndoială cunoscutul magazin de modă al domnului **Ilie Moțiu**, un comerciant român, destoinic și foarte manierat cu clientela. Abundența cumpărătorilor, dă posibilitate domnului **Ilie Moțiu** să-și aprovizioneze magazinul său situat în piața Avram Iancu, colț cu str. Mețianu, cu cele mai noi mărfuri și să fie deci, întotdeauna la curent

cu ultima modă.

Dar domnul **Ilie Moțiu** este mai mult decât un iscusit comerciant, domnia sa are în vedere numai câștigul său, ci vrea în același timp să apere și interesele publicului cumpărător. Pentru acest lucru, a hotărât să înagureze o „Lună a Imprimé” ului, în care timp acordă în toate cumpărăturile o reducere de 10 la sută, indiferent dacă cumpărăturile se fac în bani gata sau pe baza cartelor **Consum**.

Desigur că publicul arădean apreciază la justă valoare totul domnului **Ilie Moțiu** dovadă este marea alăturare de cumpărători ce ia literamente cu asalt magazinul de piața Avram Iancu.

Nu putem decât să aplaudem succesul destoinic al comerciant român, și să așteptăm cu interes să profităm de urma acțiunii inițiale de **Ilie Moțiu**.

bia, are nevoie, pe lângă cunoașterea limbii spaniole de următoarele sume de bani, socotite în Pesos:

Călătoria până la Bogota (vapor, bagaj, călătoria în interiorul țării) cca 320 Pesos; vizele vamale, cca 4 Pesos; asigurarea existenței pe cel puțin două luni de zile, împreună cu un mic capital pentru inițierea unei afaceri, cca 500 Pesos;

Garantie materială la debarcarea în primul port (pergermani și toți cei din Vestul Europei), 500 Pesos. În total 1324 Pesos, adică 25 mii franci francezi.

Situația politică în Columbia

Columbia este republică și e condusă de un prezident ales pe 4 ani care își numește miniștrii dintre partizanii celor două partide existente: liberal și conservator, cari ajung la carma Statului prin alegeri.

Partidul conservator a guvernat câteva decenii, iar în 1935, renunțând la alegeri

i-au forțat pe liberali să asune conducerea. (Se vede treaba că acolo nu prea dau oamenii în vânt de „putere” n. n.) În Columbia liniște perfectă; nu se așteaptă cea aia revoluție sau război. Libertatea presei și a întreprinderilor e nelimitată. În Bogota (oraș destul de mic, de altfel apar nouă ziare cotidiene, trei cari și un ziar evreiesc scris în limba spaniolă. De asemenea, în Columbia mai duc vreo trei sute de diferite biserici.

Legile sunt asemănătoare cu Codul Civil francez. Religia de Stat este romană catolică, dar sunt respectate și celelalte culte, și chiar libertate de cugetătorii. În Bogota funcționează un liceu german, cărui director a fost însă pulzat pentru un articol publicat în „El Tiempo” în care infiera pe acei ziaristi lumbieni cari duceau o campanie contra d-lui Hitler.

Aceasta este Columbia: tria bananelor — țara de percepatori.

Nu vă ispitește ?